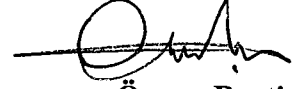

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Yıllardır Hakkâri'de yaşayan yurttaşlarımız, temel bir insan hakkı olan temiz içme suyuna erişimde ciddi zorluklar yaşamaktadır. Kent merkezinden kırsal yerleşimlere kadar çok geniş bir coğrafyada içme suyu ihtiyacı, dağlardan gelen kaynak ve dere sularıyla karşılanmakta; ancak bu sular hiçbir arıtma işlemine tabi tutulmadan doğrudan hanelere verilmektedir. Gerekli altyapının kurulmaması, çağdaş arıtma sistemlerinin eksikliği ve su kalitesine ilişkin şeffaf verilerin paylaşılmaması, bu durumu yalnızca bir altyapı sorunu değil, aynı zamanda bir halk sağlığı krizi haline getirmiştir.

Uzun yıllardır sessizce sürdürülen bu ihmalkârlık, yalnızca teknik bir eksiklikle değil; aynı zamanda halkı, özellikle de dezavantajlı bölgelerde yaşayan yurttaşları, yaşam hakkı, sağlık hakkı ve çevre hakkı gibi temel haklardan mahrum bırakmak anlamına gelmektedir. Anayasa'da güvence altına alınan bu haklara ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmelerine rağmen Hakkâri halkı, hâlâ içilebilir nitelikte suya erişememektedir.

Suyun ticarileştirildiği, doğanın ve insan sağlığının piyasa koşullarına teslim edildiği mevcut anlayışa karşı; bizler, yaşamı esas alan bir su politikasını savunuyoruz. Su; metalaştırılacak, ayrımcılıkla dağıtılacak bir kaynak değil; her yurttaşın eşit ve koşulsuz erişmesi gereken kamusal bir haktır. Hakkâri'de yaşanan bu sorun, çevresel adaletsizlikle birleşerek toplumsal eşitsizliği daha da derinleştirmekte; bölgeler arası uçurumu büyötmektedir.

Konuyla ilgili Tarım ve Orman Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın doğrudan sorumluluğu bulunmaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun gibi çeşitli yasal düzenlemeler ile ilgili yönetmelikler, içme suyu temini, kalitesi, arıtılması ve denetlenmesi konularında idareye açık yükümlölükler getirmektedir. Bu mevzuat hükümlerine rağmen gerekli yatırımların yapılmaması ve var olan sorunlara müdahale edilmemesi, açık bir idari sorumsuzluk örneğidir.

Hakkâri halkının; çocukların, yaşlıların, kadınların, hastaların her gün maruz kaldığı bu sağlıksız su gerçeği, yalnızca yerel idarelerin değil, merkezi yönetimin de ihmaliyle büyümüştür. Suyun politik bir baskı aracına dönüştürülmesine karşıyız. Hakkâri'deki yurttaşlarımızın en doğal hakkı olan sağlıklı suya erişimi, bir lütuf değil, devletin asli yükümlölüğüdür.

Bu bağlamda, söz konusu halk sağlığı tehdidinin giderilmesi için Tarım ve Orman Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın üzerlerine düşen sorumlulukları gecikmeksizin yerine getirmesi, gerekli teknik, idari ve mali adımları ivedilikle atması ve kamuoyunu açık şekilde bilgilendirmesi hayati önemdedir.

Bu bağlamda;

1. Hakkâri ili genelinde içme suyu olarak kullanılan doğal kaynakların (kaynak suları, dereler vb.) listesi nedir? Bu suların düzenli analizleri yapılıyor mu? Halka açık biçimde paylaşılmış mıdır?
2. Söz konusu su kaynaklarında tespit edilen mikrobiyolojik ve kimyasal risk unsurlarına dair son 5 yıl içinde yapılan tespitler nelerdir? Bu tespitlere karşı alınan önlemler nelerdir?
3. Hakkâri'de içme suyu hatlarının kaçında arıtma sistemi bulunmaktadır? Bu sistemlerin aktif ve etkin çalışıp çalışmadığı denetlenmekte midir?
4. Arıtmasız biçimde şebekeye verilen sularda insan sağlığını tehdit edebilecek bakteriyel ya da parazitik unsurlar tespit edilmiş midir? Tespit edildiyse, yurttaşlar bilgilendirilmiş midir?
5. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın, Hakkâri'de içilebilir nitelikte içme suyu teminini sağlamak üzere son 5 yılda yürüttüğü projeler hangileridir? Bu projelerin ne kadarı tamamlanmış ne kadarı iptal edilmiştir?
6. Hakkâri'deki köy ve mezralarda yaşayan yurttaşların içme suyu ihtiyacını karşılayabilmesi için merkezi bütçeden sağlanan ödenekler ve yatırımlar nelerdir? Bu kaynaklar adil biçimde dağıtılmış mıdır?
7. Hakkâri'de yaşayan yurttaşların içme suyuna yönelik talepleriyle ilgili Bakanlığınıza ulaşan şikâyet ya da başvurular var mıdır? Bu başvurulara verilen yanıtlar ve sonuçlar nelerdir?
8. Bakanlığınız, Hakkâri'de yaşayan halkın temiz içme suyuna ücretsiz ve sürekli erişimini sağlamak üzere yerel yönetimlerle birlikte herhangi bir eşgüdümlü program yürütmekte midir? Eğer hayırsa, bu konuda bir planlama yapılmakta mıdır?